

Pvm: 25.3.2021

Dnro: POSELY/657/2021

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) soveltamisesta yksittäistapauksessa

HANKE

Mondi Powerfluten Oy:n tehtaan modernisointia ja kapasiteetin nostamista koskeva hanke, Kuopio

HANKKEESTA VASTAAVA

Mondi Powerflute Oy

ASIAN VIREILLETULO

Mondi Powerflute Oy (jäljempänä myös hankkeesta vastaava) on laatinut esisuunnitelman muutoshankkeesta, jonka tavoitteena on yhtiön Kuopion Sorsasalossa sijaitsevan aallotuskartonkitehtaan (aik. Savon Sellu) modernisointi ja tuotantokapasiteetin nostaminen.

Päätöstä investoinnin toteuttamisesta ei vielä ole tehty. Hankkeesta vastaava on kuitenkin alustavasti tiedustellut Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemystä ympäristöluvan muuttamisen tarpeesta siinä tapauksessa, että toimintaan suunnitellut muutokset toteutettaisiin. Tässä yhteydessä ELY-keskus on ilmoittanut, että se ottaa kantaa ympäristöluvan muutostarpeeseen lausunnolla ja ratkaisee YVA-menettelyn soveltamistarvetta koskevan kysymyksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 13 §:n mukaisella yksittäistapauspäätöksellä.

YVA-lain mukainen päätöksenteko on tullut vireille 18.2.2021 hankkeesta vastaavan toimitettua Pohjois-Savon ELY-keskukselle hanketta koskevat tiedot.

ASIAN KÄSITTELY

Muiden viranomaisten kuuleminen ennen YVA-päätöksen tekemistä

ELY-keskus on YVA-lain 13 §:n 1 momentin mukaisesti varannut seuraaville viranomaisille mahdollisuuden esittää oman näkemyksensä YVA-menettelyn tarpeellisuudesta sekä päätöksenteossa huomioon otettavista seikoista: Kuopion kaupungin ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomainen, Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES sekä Itä-Suomen

aluehallintovirasto (ympäristölupavastuualue). Lausunnot saatiin kahdelta ensin mainitulta.

Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa lausunnossaan, että tehtaan tuotantokapasiteetin nosto tasolle 330 00 t/a on voimassa olevan ympäristöluvan mukaan mahdollista. Lupaa myöntäessä tehtaan päästörajat on asetettu tämän kapasiteetin pohjalta ja myös tehtaan ympäristövaikutuksia on tällöin arvioitu tältä pohjalta. Kapasiteetin nosto ja tehtaan suunnitellut uudistukset on mahdollista tehdä nykyisen ympäristöluvan nojalla. Pohjois-Savon ELY-keskus on antanut tästä kannanottonsa 24.2.2021. Ympäristö- ja rakennuslautakunta yhtyy tähän näkemykseen. Hankekuvauksen perusteella tehtaan tuotantokapasiteetin nosto ja uudistukset valtaosin vähentävät tehtaan nykyisiä päästöjä ja ympäristövaikutuksia. Ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa, että esitetyt johtopäätökset tältä osin vaikuttavat luotettavilta ja oikeilta. Tie- ja raideliikenteen esitetty kasvu ei vaikuta merkittävästi esimerkiksi ilmanlaatuun tai melutilanteeseen Sorsasalossa tai sen ympäristössä, kun otetaan huomioon vallitseva tilanne. Sorsasalossa ja sen välittömässä läheisyydessä ei ole tällä hetkellä tiedossa muita hankkeita, joiden yhteisvaikutuksia Mondi Powerflute Oy:n toiminnan kanssa ei olisi jo selvitetty tai joilla voisi olla merkitystä. Fortum Waste Solutions Oy:n teollisuusjätekeskuksen laajennuksen ympäristövaikutusten arviointi valmistui vuonna 2020, eikä se osoittanut jätekeskuksen laajennuksella olevan sellaisia yhteisvaikutuksia Mondi Powerflute Oy:n toiminnan kanssa, mikä estäisi hanketta. Finnpulp Oy:n biotuotetehtaan ympäristöluvan Korkein hallinto-oikeus kumosi vuonna 2019, eikä paikalle ole vireillä uutta toimintaa. Edellä esitettyihin näkökohtiin viitaten ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa kantanaan, että tehtaan tuotantokapasiteetin nosto ja tehtaan uudistukset eivät edellytä YVA-menettelyä.

Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (viranomaislautakunta) toteaa lausunnossaan, että tehtailla on ympäristövaikutuksia Siilinjärven kunnan osalta lähinnä kunnan eteläosan ilmanlaatuun. Ilmanlaatuun vaikuttavat ajoittain erityisesti tehtaan voimalaitoksen savukaasupäästöt, jotka tietyissä sääolosuhteissa eivät laimene vaan jäävät lähelle maanpintaa ja ilmenevät esimerkiksi Vuorelan taajaman alueella tehtaille tunnusomaisena hajuna. Myös tehtaiden hajapäästöillä voi olla vaikutuksia ilmanlaatuun Virtasalmen ranta-asutuksen ja Vuorelan taajaman alueilla. Tehtaiden melupäästöt eivät vaikuta oleellisesti Siilinjärven kunnan alueella asutuksen olosuhteisiin. Hankekuvauksen perusteella tehtaan vesistökuormituksen arvioidaan vähenevän. Hankkeessa ei tehdä muutoksia tehtaan voimalaitoksen toimintaan. Voimalaitoksen kuormitus ei hankeselvityksen mukaan muutu, joten hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta voimalaitoksen päästöihin. Hankeselvityksen mukaan hajapäästöjen arvioidaan vähenevän laitteistojen vähenemisen ja paremman energiatalouden ja teknologian ansiosta. Hajapäästöjen vähenemisen arvioidaan vaikuttavan positiivisesti alueen

ilmanlaatuun. Edellä olevan ja hankkeen arvioitujen vaikutusten perusteella viranomaislautakunta ei näe tarvetta esittää hankkeeseen sovellettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Lautakunta toteaa kuitenkin, että tehtaan modernisoinnin yhteydessä on erityisesti kiinnitettävä huomioita hajapäästöjen hallintaan ja niiden vähentämiseen. Päästöjen hallinnassa on huomioitava paras käyttökelpoinen tekniikka. Koska hankkeelle ei edellytetä ympäristöluvan muutoksen hakemista, lautakunta esittää, että modernisointiin liittyvät suunnitelmat tulee esittää valvontaviranomaiselle ja hajapäästöjen osalta on valvontaviranomaiselle selvitettävä, miten hajapäästöjen arvioidaan vähenevän suhteessa tehtaan ympäristöluvan lupamääräyksiin 10. ja 11.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen annetuista lausunnoista

ELY-keskus on ennen päätöksen tekemistä varannut hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden antaa vastine viranomaislausunnoissa esille tuoduista seikoista. Hankkeesta vastaava on 23.3.2021 ilmoittanut, ettei se näe vastinetta tarpeelliseksi.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta vastaava on päätöspyyntönsä liitteenä toimittanut ELY-keskukselle tiedot suunnitelmasta ja arvion sen ennakoiduista ympäristövaikutuksista. Seuraavassa on esitetty ELY-keskuksen koostama kuvaus em. materiaalissa esille tuoduista seikoista.

Taustaa

Mondi Powerflute Oy valmistaa aallotuskartonkia Kuopion Sorsasalossa sijaitsevalla tehtaalla. Kartongin raaka-aineena käytetään tehtaan koi-vusta valmistamaa puolisellua. Puolisellutehtaan ja aallotuskartonkitehtaan lisäksi toiminta käsittää puukentän toiminnot, kuorimon, voimalaitoksen, jätevedenpuhdistamon ja satamalaiturin. Tehtaalla tuotettavan aallotuskartongin tuotantomäärä on tällä hetkellä tasolla noin 270 000 t/a ja tuotantokapasiteetti tasolla noin 285 000 t/a. Tehtaalla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristö- ja vesitalouslupa.

Muutoshankkeen yleiskuvaus

Hankkeesta vastaava suunnittelee tehtaan modernisointihanketta, jossa tavoitteena on parantaa tehtaan kustannuskilpailukykyä ja tuotteen laatua sekä kehittää tehtaan materiaali- ja energiatehokkuutta. Suunnittelun hankkeen myötä aallotuskartongin tuotantokapasiteetti nousisi nykytasosta ympäristöluvan sallimalle maksimitasolle 330 000 t/a. Hankkeeseen sisältyy tehtaan nykyisten, osittain jo käyttöikänsä lopulla olevien, tuotantolaitteistojen uusimista puunkäsittelyssä sekä massa- ja kartonkitehtaalla. Samalla hyödynnetään mahdollisuus melua vähentävien toimenpiteiden toteuttamiseen. Hankkeeseen ei sisälly voimalaitosta koskevia muutoksia. Massanpesuun ja haihduttamokapasiteettiin tehtävien

merkittävien parannusten ansiosta jätevedenpuhdistamolla riittävät normaalit korvaus- ja kunnossapitoinvestoinnit.

Hankkeen esisuunnittelu on valmistunut kesällä 2020. Hanketta koskeva investointipäätös on tarkoitus tehdä kesäkuussa 2021, jonka jälkeen aloitetaan yksityiskohtainen suunnittelu- ja hankintaprosessi. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa mahdollisimman pian investointipäätöksen jälkeen, jotta laiteasennukset voidaan aloittaa suunnitelman mukaisesti vuoden 2022 lopulla. Käyttöönoton on suunniteltu tapahtuvan syksyllä 2023 ja uuden kapasiteetin mukainen tuotantotasoo saavutettaisiin vuoden 2024 loppuun mennessä. Pohjois-Savon ELY-keskukselta on pyydetty lausunto ympäristöluvan muutostarpeesta. Hanketta varten toteutettavat rakennustoimenpiteet edellyttävät rakennusluvan hakemista Kuopion kaupungilta. Lisäksi hanke edellyttää vaarallisten kemikaalien käsittelystä annetun lain (390/2005) mukaisen ilmoituksen tai muutos-hakemuksen tekemistä Tukesille.

Muutokset tehtaan nykyiseen toimintaan

Tuotantomäärät ja toiminta-ajat

Tehtaan viime vuosien tuotantomäärät ovat olleet noin tasolla 270 000 t/a ja tämänhetkinen tuotantokapasiteetti noin 285 000 t/a. Tuotantomäärästä noin 96–97 % perustuu omalla puoliselutehtaalla tuotettavaan NSSC-massaan ja 3–4 % tehtaan ulkopuolelta tuotavaan aaltopahvitehtaan leikkuujätteestä lisämassalinjalla tuotettavaan lisämassaan. Tavoitteena on nyt suunniteltavan investoinnin avulla nostaa tuotantokapasiteetti ympäristöluvan mukaiseen määrään 330 000 t/a. Koko tuotantomäärä perustuisi omaan NSSC-massaan, eli myös massan valmistuskapasiteetti nostetaan noin 330 000 tonniin vuodessa.

Tehtaan toiminta-aikoihin ei tule hankkeen myötä muutoksia. Tehdas toimii keskeytymättömässä vuorotyössä. Kuorimolla työskennellään kahdessa vuorossa (klo 06–22) jokaisena viikonpäivänä. Yöaikaista tuotantotoimintaa kuorimolla ei ole.

Prosessit ja tekniset ratkaisut

Tuotannon kasvattaminen edellyttää nykyisen kapasiteetin nostamista sekä puunkäsittelyssä että massa- ja kartonkitehtaalla. Puunkäsittelyssä tehdään myös meluvaikutusten vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Tältä osin merkittävimpiä muutoksia ovat katkaisupöydän uusiminen ja sen sijainnin muuttaminen. Puiden reitti kuorimoon yksinkertaistuu, melua aiheuttavat pudotukset vähenevät ja nykyisestä kääntöpöydästä voidaan luopua. Lisäksi hakku uusitaan ja hakekasan syöttö ja purkaminen automatisoidaan, jolloin kasan hallinnassa ei enää tarvita puskukonetta. Lisäksi pneumaattiset kuljettimet korvataan hihnakuljettimilla eli mm. hakepuhallin jää pois käytöstä. Hakekasan sijainti säilyy lähes entisellään. Muutokset vähentävät puunkäsittelystä aiheutuvaa melua ja parantavat prosessin turvallisuutta.

Massa- ja kartonkitehtaalla kapasiteetin nosto tehdään keittolinjaa modernisoimalla ja lisäämällä massan pesu- ja haihdutuskapasiteettia sekä kartonkikoneen kuivauskapasiteettia nykyisestä tasosta.

Hankkeella ei ole vaikutusta sataman ja voimalaitoksen toimintaan.

Raaka-aineiden, kemikaalien ja polttoaineiden käyttö ja varastointi

Tuotantomäärän nosto lisää tehtaalla käytettävän kuitupuun määrää. Kokonaisuudessaan puun käyttö lisääntyy noin 150 000 m³/a, nykyisen puun kulutuksen ollessa noin 715 000 m³. Määrä kasvaa siis noin 20 % nykyiseen verrattuna. Puun varastointialueisiin hankkeella ei ole merkitystä, mutta varastointimäärät saattavat kasvaa hieman.

Lisämassasta luopuminen nostaa puun osuutta raaka-aineena, minkä ansiosta oman kuoren osuutta polttoaineena voidaan nostaa ja ulkopuolisen metsähakkeen käyttöä vähentää.

Prosessissa tehtävien tehostamistoimenpiteiden ansiosta hankkeella ei ole merkittävää vaikutusta prosessikemikaalien kuten ammoniakkiveden kokonaiskulutukseen.

Investointihankkeen rinnalla toteutetaan hanke, jossa kemikaalien purku ja varastointi keskitetään erilliselle alueelle ja mm. mahdollisten vuototilanteiden hallintaa parannetaan nykyisestä.

Raakaveden otto

Hankkeella ei ole merkittävää vaikutusta raakaveden kulutukseen, sillä suurin osa vedestä käytetään jäähdytysvetenä voimalaitoksella, jonka toimintaan hanke ei vaikuta.

Muutoksen edellyttämät rakennus- ja purkutyöt

Suurin osa hankkeeseen sisältyvistä uusista laitteista sijoittuu nykyisen massatehtaan viereen rakennettavaan uuteen rakennukseen, jonka koko on n. 1 800 m². Uusi keitin ja haihdutinyksikkö sijoitetaan rakennuksen ulkopuolelle. Lisäksi nykyisen kuorimon yhteyteen rakennetaan uusi rakennus (160 m²) uutta hakkua varten. Muita uusia rakenteita ovat hihnakuuljettimet, hakekasan ”pinoamiskone” eli stakkeri ja sähkötila (n. 80 m²). Vanhat hakkeen pneumaattiset siirtolinjat puretaan pois.

Hankkeesta vastaavan arvio muutoksen ympäristövaikutuksista

Vaikutukset ilmanlaatuun

Hankkeella ei ole vaikutusta tehtaan ilmapäästöihin suhteessa niitä koskeviin päästöraja-arvoihin. Hankkeessa ei tehdä muutoksia tehtaan merkittävimmän ilmapäästölähteen, voimalaitoksen toimintaan. Myöskään voimalaitoksen kuormitus ei muutu tehtaan energiatehokkuuden paranemisen ansiosta, joten hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta voimalaitoksen päästöihin. Nykyisen päästötason ylläpitämistä tukee

myös vuonna 2021 toteutettava investointi voimalaitoksen poltto-olosuhteiden parantamiseen sekä jatkuvatoimisten päästömittalaitteiden käyttöönotto vuoden 2021 aikana.

Merkittävä osa tehtaan ammoniakkipäästöistä syntyy hajapäästöinä tehtaan hajapäästö-lähteissä. Hankkeen myötä hajapäästöjen arvioidaan vähenevän laitteistojen vähenemisen ja paremman energiatalouden ja teknologian ansiosta.

Hankkeen myötä kokonaispäästömäärät eivät kasva, joten tuotannon kasvaessa ominaispäästöt pienenevät. Hajapäästöjen vähenemisen myötä hanke vaikuttaa positiivisesti alueen ilmanlaatuun erityisesti ammoniakkipäästöjen osalta. Hajapäästölähteet sijaitsevat alhaalla maanpintaan nähden, joten niiden vaikutus paikalliseen ilmanlaatuun on voimalaitoksen päästöjä suurempi. Kokonaisuutena arvioiden hankkeella on vähäinen positiivinen vaikutus alueen ilmanlaatuun hajapäästöjen vähenemisen vuoksi.

Vesistövaikutukset

Hankkeen myötä tehostuvan massan pesun ja haihdutuksen myötä suurempi osa liuenneesta orgaanisesta aineesta saadaan talteen ja ohjattua polttoon. Tämän ansiosta myös jätevesilaitokselle johdettavien vesien COD-kuormitus laskee huomattavasti. Kiintoaineen ja typen osalta puhdistamolle johdettava jätevesikuorma pysyy lähes nykyisellä tasolla. Lisääntyvän puunkäytön ja siitä aiheutuvan jätevedenpuhdistamolle johdettavan fosforikuorman lisääntymisen myötä jätevesien N/P-ravintesusuhde paranee ja fosforihapon syöttöä lisäravinteeksi biologiseen prosessiin voidaan vähentää. Hankkeen myötä jätevesien lämpötila pysyy korkeamana myös talviaikaan, mikä parantaa biologisen puhdistusprosessin toimintaa.

Puhdistamolta vesistöön johdettavissa jätevesipäästöissä suurin muutos tapahtuu COD:n osalta, jonka päästömäärä vähenee noin 20–30 % nykyisestä. Kiintoaine-, fosfori- ja typpipäästöissä ei arvioida tapahtuvan merkittävää muutosta nykytilanteeseen verrattuna.

Jäähdytysvesien määrään ja laatuun hanke ei merkittävästi vaikuta, sillä jäähdytysvesistä suurin osa käytetään voimalaitoksella, jonka kuormitus ei hankkeen myötä muutu.

Hankkeen ei arvioida vaikeuttavan nykyisten päästöraja-arvojen noudattamista. Tarkkailutulosten perusteella tehtaan vesistövaikutuksissa merkittävimmässä roolissa ovat ravinteet, jotka aiheuttavat rehevöitymistä ja ammoniumtypen osalta myös syvänteiden hapettomuutta. Kallaveden Kelloselän kolmea syvännettä hapetetaan tehtaan jätevesien vaikutusten kompensoimiseksi. Hankkeella ei ole vaikutusta tehtaan ravinnepäästöihin, minkä vuoksi vaikutukset vesistössä arvioidaan vähäisiksi. Orgaanisen aineksen, eli COD-kuormituksen vähenemisellä on kuitenkin

kin positiivinen vaikutus orgaanisen aineen hajoamisessa syntyvien hapettomien olosuhteiden syntymisen ehkäisyssä. Kokonaisuutena arvioiden hankkeella arvioidaan siten olevan lievä positiivinen vaikutus vesistöön.

Vaikutukset tehtaan melupäästöihin ja lähialueen melutasoihin

Puunkäsittelyssä tehtävät muutokset vähentävät erityisesti Potkunsaa-reen suuntautuvaa melua. Hakekasalla melua aiheuttava puskukone poistuu käytöstä ja katkaisukuljettimen sijaintia muutetaan niin, että sirkkelin melu Potkunsaa-reen suuntaan vähenee. Lisäksi kääntöpöytä jää pois, mikä vähentää tukkien putoamisesta aiheutuvia kolahduksia. Hakepuhallin korvataan hihnakuljettimella.

Myös muiden toimintojen osalta vaikutus on positiivinen, sillä osa toimintoista tulee sijoittumaan uudisrakennuksiin, joissa melueristys on nykyistä parempi. Kokonaisuutena arvioiden hanke vähentää tehtaan aiheuttamaa melua ja edesauttaa osaltaan melun vähentämistavoitteiden ja raja-arvojen saavuttamista.

Vaikutukset jätteisiin ja jätemääriin

Puhdistamolle johdettavan COD-kuormituksen lasku vähentää biolietteen määrää ja helpottaa siten myös lietteen kuivaamista ja sen hyötykäyttöä maanparannusaineen valmistamisessa. Lietteen määrän arvioidaan vähenevän noin 20 % nykyisestä määrästä.

Tuhkien määrään hankkeella ei arvioida olevan vaikutusta, koska voimalaitoksen toimintaan ja kuormitukseen ei ole tulossa muutosta hankkeen myötä. Tuhkat toimitetaan loppusijoitettavaksi kaatopaikalle tai hyötykäyttöön.

Hankkeen vaikutukset jätteisiin voidaan arvioida kokonaisuutena hieman positiivisiksi jätevesilietteen määrän vähenemisen vuoksi.

Vaikutukset liikennemääriin ja liikennejärjestelyihin

Hanke lisää hieman tehtaalle suuntautuvaa raskaan liikenteen määrää lisääntyvän puunkäytön vuoksi. Raskaan liikenteen määrän kasvun on arvioitu olevan noin 15 % nykyiseen verrattuna, eli keskimääräinen rekkakuljetusten määrä olisi jatkossa 65–70 rekkaa vuorokaudessa. Lähtevät tuotekuljetukset tapahtuvat pääasiassa junalla, joten tältä osin liikennemäärien kasvu ohjautuu raiteille. Junakuljetusten määrän arvioidaan kasvavan noin 20 % eli 30–35 junavaunuun päivässä.

Suhteessa tehtaan ja Sorsasalon alueen muihin liikennemääriin, hankkeen aiheuttama lisäys on vähäinen, eikä hankkeella katsota olevan merkittävää vaikutusta liikenteeseen ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin lähialueella. Hankkeen yhteydessä toteutettavalla kemikaalien purku- ja varastointipaikkojen parannushankkeella on vaikutusta sisäisiin liikennejärjes-

telyihin kemikaalikuljetusten osalta, kun kemikaalien varastointia keskittää yhteiselle purkupaikalle. Tämä parantaa liikenneturvallisuutta tehdasalueella.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Hankkeen on arvioitu vähentävän sekä puunkäsittelystä lähimmille asuinalueille kantautuvaa melua että hajapäästölähteistä syntyviä hajupäästöjä, joten hankkeella on positiivinen vaikutus ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Liikennemäärien kasvu Selluntieellä on kohtuullisen vähäinen, joten hankkeella ei katsota olevan merkittävää vaikutusta liikenteen aiheuttamien pöly- tai melupäästöjen vuoksi.

Vaikutukset energiankulutukseen, materiaalitehokkuuteen ja luonnonvarojen käyttöön

Hankkeen myötä tehtaan energiatehokkuus paranee huomattavasti uusien nykyistä energiatehokkaampien laitteiden ansiosta. Lisäksi hukkalämpöjä hyödynnetään prosessin lämpönä entistä enemmän. Hankkeella arvioidaan olevan noin 15 %:n parannus lämmön ominaiskulutukseen ja 5 %:n parannus sähkön ominaiskulutukseen. Parannusten ansiosta voimalaitoksen toiminta jatkuu samanlaisena kuin nykyisin, eikä sen energiantuotantomäärissä (höyry/sähkö) tapahdu merkittäviä muutoksia. Oston sähkön määrä kasvaa noin 30 %. Hanke parantaa myös prosessin materiaalitehokkuutta, kun prosessin ohjaus paranee ja eri prosessin vaiheissa syntyvä hävikki pienenee.

Hanke vaikuttaa uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön lisääntyvän puuraaka-aineen käytön vuoksi. Puun käyttö lisääntyy hankkeessa 150 000 m³/a, mikä on noin 20 % lisäys nykyiseen puun käyttöön. Puulla korvataan nykyisin lisämassana käytettävä kierrätyskuitu. Toisaalta lisämassan korvaaminen puulla mahdollistaa lisäämään biopolttoaineiden (omaliemi ja kuori) osuutta energiantuotannossa. Muihin luonnonvaroihin, kuten maan, maaperän, veden ja luonnon monimuotoisuuden käyttöön hankkeella ei ole vaikutusta.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

Rakentamisen aikana vaikutuksia maa- ja kallioperään syntyy maamassojen kaivusta. Verrattuna nykyiseen tehdaskokonaisuuteen, rakentamisen osuus on kuitenkin pieni. Kaivutöiden aikana massoista otetaan näytteet mahdollisen pilaantuneisuuden havaitsemiseksi. Suunniteltuja uudisrakentamiskohteita ei nimetty vuonna 2016 laaditussa maaperän ja pohjaveden perustilaselvityksessä erityistä huomiota vaativiksi kohteiksi, joten merkittävää pilaantuneisuutta ei odoteta olevan kyseisissä kohteissa. Lähimmät huomioitavat kohteet sijaitsevat hakekentän reunalla, polttoaineiden jakelupisteen alueella ja kuorimolla sijaitsevalla kemikaalien käsittelyalueella.

Pohjaveden laatua tarkkaillaan suljetun kaatopaikan ja Fortum Waste Solutions Oy:n kaatopaikan ja jätteenkäsittelykeskuksen toimintaan liittyen. Vanhan kaatopaikan vaikutus näkyy pohjaveden laadussa mm. kohonneina sähkönjohtavuuden sekä typen ja sulfaatin pitoisuuksina. Kaatopaikat eivät ole Mondi Powerfluten omistuksessa, eikä yhtiö vastaa pohjaveden tarkkailusta.

Tehtaan normaalitoiminnassa ei synny päästöjä maaperään tai pohjaveeseen, eikä suunnitellulla hankkeella arvioida olevan vaikutusta maaperän tai pohjaveden laatuun.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojelukohteisiin

Tehdasaluetta lähimmät luonnonsuojellisesti arvokkaat kohteet ovat noin 300–1 400 metrin etäisyydellä sijaitsevat Halmejoen lehdestä, Karhonsaaren luonnontilaisista kalliomänniköistä ja Potkunsaaren lehmusmetsiköstä koostuva Natura-aluekokonaisuus (FI0600007). Alueille on perustettu myös luonnonsuojelualueet. Mondi Powerflute Oy:n tehdasalueella ei ole tehty luontokartoitusta, mutta tehdasalueella ei ole tiedossa olevia merkittäviä luontoarvoja. Uudisrakentaminen kohdistuu olemassa olevien rakennusten välittömään läheisyyteen.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Hanke sijoittuu alueelle, joka on eri kaavatasoilla osoitettu teollisuusalueeksi. Hanke on voimassa olevan asemakaavan mukainen, eikä edellytä kaavamutoksia. Hankkeen toteuttaminen tukee alueen nykyistä toimintaa, eikä vaikuta tehdasalueen ulkopuoliseen maankäyttöön. Hankkeen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön arvioidaan siten korkeintaan hyvin vähäisiksi.

Rakennettavat uudisrakennukset ovat matalampia kuin olemassa olevat rakennukset. Uusi hakekasa on nykyistä korkeampi (noin 30 m maanpinnasta) ja kuljettimet nousevat noin 35 metrin korkeuteen maanpinnantasosta, minkä vuoksi hakekasa voi näkyä maisemassa tehtaan takaa sijainnista riippuen. Muutos arvioidaan kuitenkin vähäiseksi ja se kohdistuu olemassa olevalle tehdasalueelle, joten hankkeella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta maisemaan. Tehtaan korkein rakennelma, voimalaitoksen piippu, ulottuu noin 70 metrin korkeuteen maanpinnasta.

Lähimmät muinaisjäännös- ja kulttuuriperintökohteet sijaitsevat Ranta-Toivalassa noin kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Hankkeella ei näin ollen arvioida olevan vaikutusta kulttuuriympäristöön.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Tehdasalueen vieressä sijaitsee Fortum Waste Solutions Oy:n teollisuusjätekeskus, jonka laajentamista koskeva YVA-menettely päättyi vuonna 2020. YVA-menettelyssä kuvatut hankevaihtoehdot sijoittuivat osittain

nykyisen jätekeskuksen ja Mondi Powerfluten tehtaan väliselle alueelle, Mondi Powerfluten omistamalla kiinteistöllä.

YVA-menettelyssä ilmanlaatuun kohdistuvia yhteisvaikutuksia Mondi Powerfluten toimintojen kanssa arvioitiin aiheutuvan molemmissa toiminnoissa syntyvistä hiukkaspäästöistä ja liikenteen päästöistä. Lisäksi tehtaan lietteen käsittelyssä ja jätekeskukselle tapahtuvassa jätteenkäsittelyssä arvioitiin syntyvän luonteeltaan samankaltaista ja toisiaan mahdollisesti voimistavaa hajupäästöä. Koska Mondi Powerfluten hankkeella tulee olemaan vähäinen lietteen määrää vähentävä vaikutus, ei hankkeilla katsota olevan yhteisvaikutusta hajun osalta. Myöskään tehtaan hiukkaspäästöjen osalta yhteisvaikutusta ei ole, sillä Mondi Powerfluten hankkeessa voimalaitoksen hiukkaspäästöt eivät muutu nykyisestä.

Sen sijaan liikennemäärät ja liikenteen aiheuttamat pakokaasu- ja pölypäästöt lisääntyvät hieman molemmissa hankkeissa. Merkittävin yhteisvaikutus syntyy rekkaliikenteestä ja sen aiheuttamasta pölyämisestä. Mondi Powerfluten hankkeessa raskaan liikenteen määrä kasvaa noin 8 % alueen nykyisestä, YVA-selostuksessa esitetystä raskaan liikenteen kokonaisliikennemäärästä (108 raskasta ajoneuvoa/vrk).

Fortum Waste Solutions Oy:n jätekeskusalueella muodostuvat käsittelyä vaativat vedet johdetaan Mondi Powerfluten kartonkitehtaan jätevedenpuhdistamolle, josta puhdistetut vedet johdetaan Kallaveteen yhdessä Mondi Powerfluten jätevesien kanssa. Fortum Waste Solutions Oy:n hankkeessa jätekeskuksen jätevesien osuuden on laskennallisesti arvioitu olevan kaikissa hankevaihtoehdoissa alle 1 % jätevedenpuhdistamolta vesistöön johdettavista COD-, BOD-, typpi- ja fosforipäästöistä. Jätekeskuksen laajennus ei näin ollen käytännössä juurikaan kasvattaisi päästöjä jätevedenpuhdistamolta vesistöön. Mondi Powerfluten hankkeessa päästöt vesistöön hieman vähenevät COD:n osalta, mutta muilta osin päästöissä ei tapahdu merkittävää muutosta. Hankkeilla ei arvioida olevan merkittävää yhteisvaikutusta vesistön kannalta.

Yhteisvaikutuksia arvioitaessa on huomioitava, että vuoden vaihteessa toteutetun Fortum Waste Solutions Oy:n ja Mondi Powerflute Oy:n välisen kiinteistökaupan laajuus oli 2 ha, mikä on huomattavasti vähemmän kuin YVA-menettelyn hankevaihtoehdossa VE1 laajennusalueiden kokonaispinta-ala 8 ha. Tämä ja edellä mainitut seikat huomioiden Mondi Powerflute arvioi, ettei hankkeilla ole merkittäviä yhteisvaikutuksia ympäristöön.

Ympäristöriskit

Hankkeen myötä tehtaan prosessi- ja kemikaaliturvallisuus paranevat ja ympäristöriskit vähenevät uusien laitteistojen ja tekniikan myötä sekä prosessin selkeytymisen ja prosessin ohjauksen paranemisen ansiosta. Kemikaalien purku- ja varastoalueen keskittäminen ja vuotojen hallinnan parantaminen vähentävät merkittävästi kemikaalien käsittelyyn liittyviä riskejä.

Arviointiin liittyvät epävarmuudet

Hankesuunnitelmaan ei arvioida liittyvän merkittäviä epävarmuustekijöitä, sillä kyseessä on olemassa olevan tehtaan saneeraushanke, jossa pääraaka-aineita tai tuotantoprosessia ei muuteta nykyisestä. Käyttöön otettava teknologia on yleisesti käytössä metsäteollisuudessa ja laitetointajien valinnassa huomioidaan toimittajan aiemmat referenssit vastaavanlaisista kohteista.

Hankkeen vaikutusten arviointi on tehty asiantuntijatyönä hankkeen esisuunnitteluaineistossa annettujen tietojen pohjalta. Esisuunnittelusta vastasi Afry Finland Oy. Esisuunnitteluvaiheessa tehtäviin päästö- ja vaikutusarviointeihin liittyy vähäistä epävarmuutta, sillä yksityiskohtaista suunnittelua ja esimerkiksi laitevalintoja ei ole vielä tehty. Tästä syystä vaikutusten arviointi on tehty ensisijaisesti laadullisesti, arvioiden muutoksen suuruusluokkaa ja merkittävyyttä suhteessa nykyiseen tilanteeseen. Toisaalta epävarmuutta pienentää se, että nykyisen toiminnan ympäristövaikutukset tunnetaan hyvin, eikä muutos aiheuta uudentyyppisiä ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan näkemys YVA-menettelyn soveltamistarpeesta

Kokonaisuutena arvioiden hankkeella on useita merkittäviä positiivisia vaikutuksia ympäristöön. Erityisen merkittävä on hankkeen positiivinen vaikutus tehtaan aiheuttamaan meluun kuorimon läheisyydessä. Myös hajapäästöjen väheneminen on merkittävää lähialueen asukkaiden kannalta. Vesistövaikutusten kannalta olennaista on COD-päästöjen huomattava väheneminen ja sen aiheuttama positiivinen vaikutus vesistössä.

Merkittävin negatiivinen vaikutus on lisääntyvällä raskaan liikenteen määrällä ja siitä aiheutuvilla melu- ja pölypäästöillä. Vaikutus on kuitenkin vähäinen suhteessa alueen nykyiseen liikenteeseen.

YVA-lain liitteen 2 mukaan päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa tehdään hankkeen ominaisuuksien ja sijainnin sekä vaikutusten yleisen luonteen, kuten vaikutusten voimakkuuden ja todennäköisyyden perusteella. Hankkeen ominaisuuksien osalta huomioidaan mm. hankkeen koko ja yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden kanssa sekä ihmisten terveydelle koituvat riskit. Hankkeen sijainnin osalta arvioitavana ovat mm. kaavoitus ja luonnonympäristön sietokyky.

Hankkeesta vastaava katsoo, että tehtaan olemassa olevaan toimintaan nähden muutoshankkeen koko on vähäinen, eikä sitä voi rinnastaa YVA-lain hankeluettelon mukaiseen hankkeeseen. Hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia muiden hyväksytyjen hankkeiden kanssa ja se on alueella voimassa olevan kaavoituksen mukainen. Hankkeella ei ole vaikutuksia luonnonympäristöön. Tehtaan tuleva tuotantokapasiteetti vastaa nykyi-

sen ympäristölupapäätöksen mukaista maksimituotantomäärää, eikä ympäristöluvassa asetettuja päästöraja-arvoja ole hankkeen myötä tarpeen muuttaa. Hankkeesta vastaavan näkemyksen mukaan muutokseen ei tule soveltaa YVA-menettelyä.

ASIASSA HANKITTU MUU SELVITYS

ELY-keskuksella on tätä päätöstä tehdessään ollut käytössään hankkeesta vastaavan toimittaman päätöspyyntö ja saatujen viranomaislausuntojen lisäksi seuraavat aineistot:

- Mondi Powerflute Oy:n toimintaa koskeva ympäristölupapäätös (Itä-Suomen aluehallintovirasto, 31.3.2017, nro 15/2017/1, muutettu Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 21.9.2018 nro 18/0219/2)
- Mondi Powerflute Oy:n ympäristöraportti 2020
- Kuopion ja Siilinjärven meluselvitys (Ilmatieteen laitos 2020)
- Fortum Waste Solutions Oy:n Kuopion teollisuusjätekeskuksen laajennusta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus (15.5.2020) ja sitä koskeva yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä (1.9.2020, POSELY/904/2019)
- Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunto Mondi Powerflute Oy:lle ympäristöluvan muutostarpeesta (24.2.2021, POSELY/1407/2015)

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Mondi Powerflute Oy:n esittämiin Kuopion tehtaan toiminnan muutoksiin ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

YVA-lain hankeluettelon mukainen tarkastelu

YVA-menettelyssä aina arvioitavat hankkeet ja niitä koskevat muutokset on lueteltu YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. (YVA-laki 3 § 1 momentti) Hankeluettelon kohdan 5 mukaisesti YVA-menettelyä sovelletaan aina seuraaviin metsäteollisuuden hankkeisiin: a) massatehtaat ja b) paperi- tai kartonkitehtaat, joiden tuotantokapasiteetti on yli 200 tonnia päivässä. Hankeluettelon 12 kohdan mukaan aina arviointivelvollisia ovat myös em. kohdassa tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaavat hankemuutokset.

Nyt kyseessä olevassa hankkeessa ei ole kyse uuden massa- tai kartonkitehtaan rakentamisesta, vaan olemassa olevan hankkeen muutoksesta. Massatehtaaseen esitettävät muutokset eivät ole laadultaan tai

laajuudeltaan sellaisia, että niiden voisi suoraan katsoa aiheuttavan uuden massatehtaan rakentamiseen verrattavissa olevia ympäristöriskejä. Myös olemassa olevaan kartonkitehtaaseen esitetyt muutokset koskevat vain osaa sen nykyisistä toiminnoista. Voimassa olevassa ympäristöluvassa tehtaan maksimituotantomääräksi on ilmoitettu 330 000 t/a. Nyt esitetyn muutoksen myötä tuotanto ei ylittäisi edellä mainittua tasoa, vaikka käytännössä tuotantomäärät muutoksen seurauksena todennäköisesti nykyisestä kasvaisivatkin. Tämä johtuu siitä, että tehtaan nykyinen tuotantokapasiteetti on hankkeesta vastaavan ilmoituksen mukaan tasolla noin 285 000 t/a ja tuotanto tasolla noin 270 000 t/a. Viimeisimmän ympäristöasioiden vuosiraportin mukaan vuonna 2020 tehdas tuotti aallotuskartonkia hieman yli 260 000 tonnia. Nyt esitetyn hankesuunnitelman mukainen tuotantolisäys ei ylitä hankeluettelon 5b kohdan raja-arvoa (200 tonnia/päivä) edes siinä tapauksessa, että vertailukohdaksi edellä mainituista valitaan vuoden 2020 toteutunut tuotantomäärä. Edellä sanotun johdosta nyt tarkasteltavassa muutoksessa ei ole kyse sellaisesta YVA-laissa tarkoitettusta hankemuutoksesta, johon tulisi soveltaa YVA-menettelyä suoraan hankeluettelon perusteella.

Yksittäistapaustarkastelu

Hankeluettelohankkeiden lisäksi YVA-menettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin YVA-lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. (YVA-laki 3 § 2 momentti) Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on edellä sanotun lisäksi otettava huomioon *hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne*. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä on säädetty tarkemmin YVA-lain liitteessä 2 ja eräiltä osin myös YVA-asetuksen (277/2017) 2 §:ssä. (YVA-laki 3 § 3 momentti)

ELY-keskus toteaa, että edellä mainittuja laissa olevia harkintaperusteita on yksittäistapauspäätöksenteossa tarkasteltava kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon hankkeen kokoluokka, sille ominaiset ympäristövaikutukset sekä sijaintipaikan olosuhteet. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa erityistä huomiota tulee kiinnittää toiminnan melu-, ilmanlaatu-, vesistö- ja liikennevaikutuksiin, joita on tarkasteltava ottaen huomioon tehdasalueen sijainti Siilinjärven ja Kuopion kuntarajalla sekä suhteellisen lähellä olevaa asutusta. Sijaintipaikan osalta merkitystä on myös annettava Kallaveden tilalle. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava tehtaan mahdolliset yhteisvaikutukset Sorsasalossa sijaitsevan Fortum Waste Solutions Oy:n teollisuusjätteen käsittelykeskuksen kanssa. Näistä lähtökohdista käsin on arvioitava, voiko esitetyistä muutoksista todennäköisesti aiheutua YVA-lain hankeluettelohankkeisiin rinnastettavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Muutoksen kokoluokka

Pelkästään kokonsa puolesta muutos ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole verrattavissa hankeluettelossa mainittuihin metsäteollisuus-hankkeisiin, vaan on näitä pienempi. Muutoksen myötä tehtaiden tuotantokapasiteetti lisääntyisi tosiasiallisesti noin 15–20 % nykyisestä. Tämä johtaisi puun käytön lisääntymiseen (20 %) ja samalla lisääntyisivät myös tehtaalle suuntautuva raskas liikenne (15 %) ja junaliikenne (20 %). Muutos edellyttäisi lisäksi uusien rakennelmien ja rakennusten toteuttamista, joista suurin on noin 1800 m²:n laajuinen uusi rakennus nykyisen massatehtaan viereen.

Meluvaikutukset

Hankkeesta vastaavan mukaan vuonna 2018 tehdyn meluselvityksen perusteella keskeisin melun aiheuttaja toiminnassa on tehdasalueen rannassa sijaitsevan kuorimon toiminta. Nyt suunnitelluilla muutoksilla voitaisiin hankkeesta vastaavan mukaan vähentää erityisesti Potkunsaareen suuntautuvaa melua. Hakekasalla melua aiheuttava puskukone poistuisi käytöstä ja katkaisukuljettimen sijaintia muutettaisiin niin, että sirkkelin melu Potkunsaaren suuntaan vähenee. Lisäksi kääntöpöytä jäisi pois, mikä vähentäisi tukkien putoamisesta aiheutuvia kolahduksia. Lisäksi hakepuhallin korvattaisiin hihnakuljettimella. Myös muiden toimintojen osalta meluvaikutus on tehdyn arvion mukaan positiivinen, sillä osa toiminnoista tulee sijoittumaan uudisrakennuksiin, joissa melueritys on nykyistä parempi. Kokonaisuudessaan hankkeesta vastaava arvioi muutoksen vähentävän tehtaan aiheuttamaa melua ja edesauttavan osaltaan melun vähentämistavoitteiden ja raja-arvojen saavuttamista.

ELY-keskuksen arvion mukaan esitetyillä muutoksilla on lähtökohtaisesti mahdollista vähentää tehtaan toiminnasta aiheutuvaa melua lähi-alueilla, vaikkakin muutoksen suuruus ja sen merkittävyys melutilanteen paranemisen osalta jää tarkempien suunnittelutietojen puuttuessa epävarmaksi. Melun osalta tehtaan toiminnalle on kuitenkin asetettu raja-arvot voimassa olevassa ympäristöluvassa. Itä-Suomen aluehallintovirastossa on lisäksi parhaillaan käsiteltävänä tehdasalueen meluntorjuntasuunnitelman tarkastaminen ja lupamääräysten täydentäminen. Kun otetaan vielä huomioon muutossuunnittelun lähtökohta eli melupäästön vähentäminen, ei melun lisääntymistä voida pitää muutoksen todennäköisesti merkittävänä vaikutuksena.

Vaikutukset ilmanlaatuun

Kuopion ja Siilinjärven ilmanlaatuselvityksen (Ilmatieteen laitos 2020) mallilaskelmien mukaan ilmanlaatu Kuopion ja Siilinjärven alueella on pääsääntöisesti hyvä. Ilmanlaadun kannalta keskeisiä energiantuotanto- ja teollisuuslaitoksia Kuopion keskeisellä kaupunkialueella ovat Haapaniemellä toimiva Kuopion Energia Oy:n voimalaitokset sekä nyt kyseessä oleva Mondi Powerfluten tehdas. Selvityksen mukaan teollisuuden ja energiantuotannon vaikutus ilmanlaatuun on pieni, vaikkakin

päästömäärät ovat huomattavia. Mondi Powerflute Oy:n tehtailla on myös paikallisia ilmanlaatuvaikutuksia, kuten päätöspyyntöistä sekä viiranomaisten siitä antamista lausunnoista ilmenee. Hankkeesta vastaavan toimittaman selvityksen mukaan muutos ei kuitenkaan lisäisi toiminnan kokonaispäästöjä. Hankkeessa ei myöskään tehtäisi muutoksia tehtaan merkittävimmän ilmapäästölähteen eli voimalaitoksen toimintaan. Hajapäästöjen arvioidaan jopa vähenevän muutoksen myötä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan muutoksella ei voi olettaa olevan merkittävää vaikutusta ilmanlaatuun, koska voimalaitoksen toimintaan ei esitetä muutoksia eivätkä kokonaispäästömäärät kasva. Mondi Powerfluten nykyisessä ympäristöluvassa on myös annettu yksityiskohtaiset määräykset päästöistä ilmaan. Nämä rajoittavat päästöjä myös toiminnan muutoksen jälkeisessä tilanteessa. Hajapäästöjen vähenemisellä voi olla myönteinen vaikutus lähialueen ilmanlaatuun, joskin myönteisen muutoksen suuruus ja sen toteutumisen todennäköisyys jää avoimeksi tarkempien suunnittelutietojen puuttuessa.

Vesistövaikutukset

Hankkeesta vastaavan esittämän asiantuntija-arvion mukaan puhdistamolta vesistöön johdettavissa jätevesipäästöissä suurin muutos tapahtuisi COD:n osalta, jonka päästömäärät vähenisivät noin 20–30 % nykyisestä. Kiintoaine-, fosfori- ja typpipäästöissä ei arvioida tapahtuvan merkittävää muutosta nykytilanteeseen verrattuna. Jäähdytysvesien määrään ja laatuun muutoshankkeen ei myöskään arvioida merkittävästi vaikuttavan. Hankkeesta vastaava arvioi lisäksi, että muutos ei vaikeuta nykyisten päästöraja-arvojen noudattamista ja tämän vuoksi ympäristölupaan ei ole tarve hakea muutosta. Kokonaisuutena arvioiden hankkeesta vastaava arvioi muutoksen vaikutukset vesistöön lievästi positiivisiksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan myös muutoksen vesistövaikutuksiin liittyy epävarmuutta, koska hanke on vasta esisuunnitteluvaiheessa. Hankkeesta vastaavan teettämät arviot eivät kuitenkaan miltään osin viittaa vesipäästöjen lisääntymiseen. Mahdollisia vaikutuksia rajoittavat myös ympäristöluvassa jo asetetut päästöraja-arvot. Vesistövaikutusten keskeisyyden vuoksi ELY-keskus on kuitenkin osana YVA-päätöksentekoa tarkastellut tilannetta, jossa tehtaan fosforikuormitus suunnitellusta poiketen nousisi luvan sallimalle maksimitasolle (8 kg/d). ELY-keskuksen arvion mukaan vesistövaikutukset eivät nousisi merkittävälle tasolle myöskään tällaisessa tilanteessa, kun otetaan huomioon tehtaan osuus Kallaveden kokonaiskuormituksesta. Mondi Powerfluten kuormitusosuus Kellošelällä on vuosina 2004–2020 fosforin osalta vaihdellut välillä 1,7 % – 5,7 %. Ympäristöluvan mukaisella maksimikuormituksella (8 kg/d) olisi vastaava vaihtelu ollut 2,6 % – 6,3 %. Puutossalmen yläpuolisen Kallaveden osalta Mondi Powerfluten osuus fosforikuormituksesta on samalla ajanjaksolla vaihdellut välillä 1,0 % – 3,3 %. Ympäristöluvan

mukaisella maksimikuormituksella vastaava vaihtelu olisi ollut 1,6 % – 3,6 %.

Edellä sanotun johdosta muutoshankkeella ei voi sanoa olevan merkittäviä vesistövaikutuksia eikä sen myöskään voi arvioida vaikeuttavan Kallaveden tilatavoitteiden saavuttamista.

Yhteisvaikutukset

Hankkeella on yhteisvaikutuksia alueelle sijoittuvan Fortum Waste Solutions Oy:n teollisuusjätekeskuksen kanssa. Jätekeskuksen toimintaa koskeva laaja YVA-selostus on valmistunut keväällä 2020 ja yhteysviranomainen on antanut siitä perustellun päätelmän syksyllä 2020. YVA-selostusta laadittaessa on arvioitu muun ohessa jätekeskuksen yhteisvaikutukset Mondi Powerflute Oy:n toimintojen kanssa. Perustellussa päätelmässä yhteysviranomainen on kiinnittänyt erityistä huomiota toimintojen yhteisiin melu- ja ilmanlaatuvaikutuksiin lähialueelle sekä toimintoista yhdessä aiheutuviin pinta- ja pohjavesivaikutuksiin. Pinta- ja pohjavesivaikutusten ei nyt kyseessä olevan muutoksen johdosta esitetä lisääntyvän eikä ELY-keskuksella ole perusteita arvioida asiaa toisin. Hankkeesta vastaavan arvion mukaan muutos ei myöskään lisää toiminnan melu- ja ilmapäästöjä. Raskaan liikenteen määrän arvioidaan jossain määrin lisääntyvän, mikä ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voi ajoittain vaikuttaa lähialueen ilmanlaatuun muun muassa Selluntien pölyämisen johdosta. Yhdessä rautatieliikenteen samanaikaisen kasvun kanssa raskas liikenne voi lisätä myös kuljetuksista aiheutuvaa melua. Esitetty liikennemäärien kasvu (15–20 %) huomioon ottaen muutosta ei kuitenkaan voida pitää merkittävänä.

Alueelle on aiemmin suunniteltu uuden sellutehtaan rakentamista Finnpulp Oy:n toimesta. Korkein hallinto-oikeus on kuitenkin vuonna 2019 tekemällään päätöksellä hylännyt Finnpulp Oy:n toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen. Näin ollen Finnpulp Oy:n hanketta ei voida pitää sellaisena jo hyväksyttynä hankkeena, joka tulisi ottaa huomioon yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa.

Muut vaikutukset

Muutoshankkeen toteuttaminen edellyttää rakentamista, josta voi aiheutua väliaikaista häiriötä lähialueelle. Suunniteltu rakentaminen sijoittuu kaavassa teollisuuskäyttöön varatulle alueelle ja olemassa olevien teollisuusrakennusten yhteyteen. Rakentamisen määrä ei myöskään ole merkittävä suhteessa alueella jo olevaan rakennuskantaan. Hankkeesta ei näin ollen voi sanoa aiheutuvan sellaisia merkittäviä maisemallisia tai maankäytöllisiä vaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-menettelyn suorittamista ennen rakennuslupa-asian ratkaisemista. Tällaista näkemystä ei sisälly myöskään Kuopion kaupungin rakennusvalvontaviranomaisen lausuntoon (ympäristö- ja rakennuslautakunta).

Muutoksella ei voi olettaa olevan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja viihtyisyyteen, koska se ei lisää toiminnan melu- ja ilma- ja vesipäästöjä nykytasosta. Tehtaan toiminnassa ei esitetä myöskään taapahtuvan sellaisia muutoksia, joiden perusteella toiminnasta aiheutuvien ympäristö- tai onnettomuusriskien voi arvioida kasvavan nykyisestä.

Muutoshanke ei lisää syntyvän jätteen määrää. Hanke lisää puun käyttöä noin 20 % nykyisestä, joten se vaikuttaa uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön. Mondi Powerflute Oy:n vuosittainen puun käyttö ei kuitenkaan olennaisesti eroa muista metsäteollisuuden yksiköistä.

Puun käytön lisääntymisellä voi olla välillistä vaikutusta metsäluonnon monimuotoisuuteen hankealueen ulkopuolella. Tehtaan läheisyydessä sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin tai Natura 2000-kohteisiin muutos ei kuitenkaan vaikuta eikä sen toteuttaminen myöskään edellytä poikkeamista luonnonsuojelulaissa säädetyistä luontotyypeistä tai eläin- ja kasvilajeja koskevista rauhoitussäännöksistä. Muutoshankkeella ei näin ollen ole merkittäviä luontovaikutuksia.

Muutoksen myötä jossain määrin lisääntyvällä raskaalla liikenteellä ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole vaikutusta liikenteen sujumiseen valtatie 5:llä, Sorsasalonsillalla tai Selluntien alueella.

Kokonaisuutena arvioiden esitetyt muutokset eivät johtaisi toiminnan muuttumiseen siten, että tehtaan vaikutusten luonne, laajuus tai voimakkuus muuttuisivat merkittävästi nykyisestä. Investoinneilla oletettavasti osaltaan pidennetään tehtaan elinkaarta, mikä voi lisätä vaikutusten ajallista kestoa. Tältä osin on kuitenkin huomattava, että tehtaalla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa.

Yhteenveto

Mondi Powerfluten päätöspyyntönsä kuvaamat muutokset eivät itsessään ylitä YVA-lain hankeluettelon kohdissa 5 a–b säädettyjä raja-arvoja. Muutokset mahdollistavat tuotantokapasiteetin kasvattamisen, mutta tavoiteltu enimmäistaso ei ylitä ympäristöluvassa jo aiemmin tarkasteltua tasoa. Myöskään ympäristöluvassa asetettuihin päästöraja-arvoihin ei ole tarpeen hakea muutosta, vaan suunnittelun lähtökohtana on toiminta nykyisen ympäristöluvassa asettamissa rajoissa. Tehtaan sijaintipaikka huomioon ottaen Mondi Powerflute Oy:n toiminnan keskeisiä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset vesistöön, ilmaan ja lähialueen melutilanteeseen. Tämän lisäksi toiminnalla on mm. liikenteellisiä vaikutuksia. Nämä vaikutukset eivät muutoksen johdosta lisäänty merkittävästi. Hanke edellyttää rakentamista, mutta sen määrä ei voida pitää merkittävänä alueen nykyinen kaava- ja maankäyttötilanne huomioon ottaen. Näin ollen esitettyyn muutoshankkeeseen ei tule soveltaa YVA-menettelyä myöskään YVA-lain 3 §:n 2 ja 3 momenttien perusteella.

Tässä päätöksessä on otettu kantaa vain YVA-menettelyn soveltamistarpeeseen. Muutoksista hankkeen tarvitsemiin muiden lakien mukaisiin lupa- tai hyväksymispäätöksiin päättävät asianomaiset lupa- ja valvontaviranomaiset. Vaikka muutoshankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, tulee hankkeesta vastaavan muutoinkin YVA-lain 31 §:n nojalla olla riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017): 3, 11, 12, 13, 31, 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti)

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVA-laki 37 § 2 momentti)

Tämä päätös on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on ratkaissut johtaja Jari Mutanen ja esitellyt ympäristölakimies Juha Perho.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tiedottaminen

Tämä päätös on julkaistu sähköisessä muodossa 26.3.2021 verkkoosoitteessa www.ymparisto.fi/yva [kohdassa YVA-päätökset > Pohjois-Savo].

Päätöstä koskeva kuulutus on pidetty nähtävänä Pohjois-Savon ELY-keskuksen verkkosivulla 29.3. – 29.4.2021 välisen ajan. Siilinjärven

kuntaa ja Kuopion kaupunkia on myös pyydetty julkaisemaan tieto kuu-
lutuksesta omilla ilmoitustauluillaan kuntalain (410/2015) 108 §:n edel-
lyttämällä tavalla.

Jakelut

Hankevastaava saantitodistuksin ja sähköpostilla
Siilinjärven kunta, ympäristönsuojelu (sähköpostilla)
Kuopion kaupunki, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta (sähköpos-
tilla)
Itä-Suomen AVI / ympäristölupavastuualue (sähköpostilla)
Tukes (sähköpostilla)

LISÄTIETOJA

Juha Perho, Pohjois-Savon ELY-keskus, puh. 0295 026 836,
juha.perho(at)ely-keskus.fi

LIITTEET

Valitusosoitus

Liite Pohjois-Savon elinkeino- liikenne ja ympäristökeskuksen YVA-päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta **Itä-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle (ks. osoitetiedot alla). Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmän liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määrääjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihdde	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 euroa, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.